

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

СИТНИК ГАННА ВІКТОРІВНА

УДК 336.144.2

ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ

**08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)**

**АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора економічних наук**

Київ – 2015

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі економіки та фінансів підприємства Київського національного торговельно-економічного університету Міністерства освіти і науки України.

Науковий консультант

доктор економічних наук, професор
Мазаракі Анатолій Антонович,
Київський національний торговельно-
економічний університет, ректор

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, професор
Гросул Вікторія Анатоліївна,
Харківський державний університет
харчування та торгівлі, завідувач
кафедри прикладної економіки
та інформаційних систем

доктор економічних наук, професор
Тарасюк Галина Миколаївна,
Житомирський державний технологічний
університет, завідувач кафедри
менеджменту організацій і адміністрування

доктор економічних наук, професор
Терещенко Олег Олександрович,
Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», завідувач
кафедри корпоративних фінансів та контролінгу

Захист відбудеться 30 червня 2015 р. об 11.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.055.01 Київського національного торговельно-економічного університету за адресою: 02156, м. Київ, вул. Кіото, 21, ауд. Д-221.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Київського національного торговельно-економічного університету за адресою: 02156, м. Київ, вул. Кіото, 19.

Автореферат розісланий «28» травня 2015 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Н.С. Барабаш

Анотація

Ситник Г.В. Фінансове планування на підприємствах торгівлі. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Київський національний торговельно-економічний університет, Київ, 2015.

У дисертаційній роботі розкрито теоретико-методологічні засади та науково-методичні підходи до організації фінансового планування на підприємстві торгівлі.

Поглиблено сутнісні ознаки фінансового планування, ідентифіковано періодизацію генезису його теорії та комплекс компонентів теоретичної бази. Обґрунтовано теоретичні основи класифікації видів фінансового планування, фінансових планів, планових фінансових показників. Розроблено методологічні положення концепції фінансового планування підприємства торгівлі згідно з процесно-орієнтованим підходом, розкрито її базові положення. Удосконалено методологічні основи фінансового аналізу відповідно до процесного фінансового планування. Ідентифіковано основні тенденції розвитку фінансового стану підприємств торгівлі України, чинники, що їх обумовлюють, стан та проблеми організації фінансового планування на підприємствах торгівлі України. Удосконалено теоретичні основи формування фінансових цілей та розроблено методологічні засади їх взаємоузгодження. Визначено методологічні основи розроблення фінансових планів різного рівня (стратегічного, поточного, оперативного). Поглиблено методологічні засади прийняття планових фінансових рішень. Обґрунтовано методологічні основи формування організаційного та інформаційного забезпечення фінансового планування, оцінювання якості фінансових планів підприємства торгівлі.

Ключові слова: фінансове планування, фінансовий план, підприємство торгівлі, процесно-орієнтований підхід, бізнес-процес, фінансова ціль, цінність підприємства, узгодження фінансових цілей, збалансований фінансовий розвиток, фінансовий потенціал, стратегічне фінансове планування, поточне фінансове планування, бюджетування, якість фінансового плану.

Аннотация

Сытник А.В. Финансовое планирование на предприятиях торговли. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени доктора экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Киевский национальный торгово-экономический университет, Киев, 2015.

В диссертационной работе раскрыты теоретико-методологические основы и научно-методические подходы к организации финансового планирования на предприятии торговли.

Идентифицирована периодизация генезиса теории финансового планирования и комплекс компонентов его теоретической базы. Сформулированы особенности

современной парадигмы финансового планирования, расширена система его сущностных характеристик. Усовершенствованы теоретические основы классификации видов финансового планирования, финансовых планов, плановых финансовых показателей, что позволяет углубить комплекс финансовых заданий развития предприятия в соответствии с требованиями внешней и внутренней среды.

Разработаны методологические положения концепции финансового планирования предприятия торговли на основе процессно-ориентированного подхода, которая базируется на осознании единства когнитивного, общеэкономического и конкретно-управленческого измерений финансового планирования и понимании предприятия торговли открытой социально-экономической системой, состоящей из управленческой, процессной, функциональной, ресурсной и результативной подсистем. Ориентация финансового планирования, прежде всего на подсистему процессов обеспечивает рациональное использование ресурсов, целевых результатов путем совершенствования бизнес-процессов, что превращает финансовое планирование в активный управленческий инструмент и способствует поиску новых источников создания ценности предприятия торговли. Дана характеристика основных элементов процессно-ориентированного финансового планирования с позиций системного подхода.

Внедрение процессно-ориентированного финансового планирования требует идентификации бизнес-процессов предприятия торговли и формирования его бизнес-модели. Усовершенствованы методологические подходы к классификации бизнес-процессов предприятия торговли, обоснована референтная бизнес-модель предприятия торговли, которая включает основные, вспомогательные и бизнес-процессы управления.

Усовершенствованы методологические основы финансового анализа в соответствии с требованиями процессного подхода: обоснованы объекты, методы, формы, результаты финансового анализа по его подсистемам, а также структуризация финансового потенциала, обоснованы методические принципы текущего финансового анализа. Идентифицированы основные тенденции развития финансового состояния предприятий торговли Украины, факторы, обуславливающие состояние и проблемы организации финансового планирования.

Рассмотрена целевая функция предприятия торговли, которая является основной финансовой целью его деятельности и ориентиром для разработки финансовых планов – повышение ценности для всех стейкхолдеров соответственно их вкладу в развитие предприятия и уровня финансового риска путем обеспечения сбалансированного финансового развития предприятия. Сформулирована сущность сбалансированного финансового развития предприятия торговли и определяющие его факторы: согласованность общекорпоративной и финансовой стратегий; сбалансированность структуры активов и капитала, уровня доходности активов и стоимости капитала; инвестиционной программы и портфеля. Усовершенствованы теоретические основы формирования финансовых целей и разработан методологический подход к их согласованию, предусматривающий идентификацию типов конфликтов финансовых целей и их масштабы, выбор адекватных методов корректировки и их оформление в виде стратегической карты финансовых целей.

Усовершенствованы методологические основы разработки стратегического финансового плана на базе интеграции концепций экономической добавленной стоимости, сбалансированной системы показателей с учетом требований риск-ориентированного управления, что обеспечивает обоснование стратегических финансовых целей, показателей, политик и программ по элементам финансового потенциала, ориентирующих предприятие торговли на рост экономической добавленной ценности и минимизацию ее возможных потерь. Аргументирована целесообразность и методологические основы бюджетно-адаптивной формы текущего финансового планирования, которая ориентируется на бизнес-процессы, согласуется со стратегической подсистемой финансового планирования и позволяет в перспективе переходить к внебюджетным формам. Исследованы критерии выбора методов текущего финансового планирования для различных направлений финансовой деятельности, предприятий торговли разного размера. На основе компаративного анализа существующих моделей бюджетирования доказана целесообразность внедрения адаптивного целевого кайзен-бюджетирования, которое характеризуется гибким подходом, встречной технологией планирования показателей, многовариантностью и скользящим методом расчетов, ориентированностью на процессы.

Углублена методологическая база обоснования плановых финансовых решений, наиболее актуальных для предприятий торговли. Рассмотрены методологические основы планирования товарооборота на основе портфельного подхода, обеспечивающего многокритериальность планирования и ориентацию на стратегические целевые параметры финансового развития предприятия торговли. Разработаны методологические принципы и методические подходы к планированию дебиторской задолженности, запасов денежных средств, структуры капитала, денежных потоков. Обоснованы методологические основы формирования организационного и информационного обеспечения финансового планирования, оценки качества финансовых планов предприятия торговли.

Ключевые слова: финансовое планирование, финансовый план, предприятие торговли, процессно-ориентированный подход, бизнес-процесс, финансовая цель, ценность предприятия, согласование финансовых целей, сбалансированное финансовое развитие, финансовый потенциал, стратегическое финансовое планирование, текущее финансовое планирование, бюджетирование, качество финансового плана.

Annotation

Sytnyk H.V. Financial Planning at Commercial Enterprises. – Manuscript.

Thesis for Doctor of Economics degree in specialty 08.00.04 – economics and enterprises management (by types of economic activity). – Kyiv National Trade and Economics University, Kyiv, 2015.

Theoretic and methodologic basis and scientific and methodologic approaches to organization of financial planning at commercial enterprises are covered in the thesis.

Knowledge about essential features of financial planning was enriched, periodization of genesis of its theory and complex of components of theoretical basis were identified.

Theoretical basis of classification of types of financial planning, financial plans and planned financial indicators was improved. Methodological provisions of concept of financial planning of the commercial enterprise on the basis of process-based approach were developed. Methodologic basis of financial analysis in accordance with process-based financial planning was improved. Main tendencies of development of financial status of the commercial enterprises of Ukraine were identified, as well as factors that determine them, status and problems of organization of financial planning at the commercial enterprises of Ukraine. Theoretical basis of formation of financial targets was improved and methodological principles of their mutual agreement were developed. Methodological basis of development of financial plans of different levels was justified: strategic, current, operational. Knowledge of methodological principles of justification of planned financial decisions was enriched. Organizational and informational support of the concept of process-based financial planning at the commercial enterprise was justified. Methodological basis of quality assessment of financial plans of the commercial enterprise was improved.

Key words: financial planning, financial plan, commercial enterprise, process-based approach, business process, financial target, enterprise value, mutual agreement of financial targets, well-balanced financial development, financial potential, strategic financial planning, current financial planning, budgeting, quality of financial plan.

СИТНИК ГАННА ВІКТОРІВНА

ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 1,86. Тираж 100 пр. Зам. 388.

Видавець і виготовлювач

Київський національний торговельно-економічний університет
вул. Кіото, 19, м. Київ-156, Україна, 02156